

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Horáka, Ph.D., a soudců JUDr. Zdeňka Dese a JUDr. Moniky Vackové ve věci žalobkyně **O. K. Trans Praha spol. s r.o.**, se sídlem Chýně, Hlavní 182, identifikační číslo osoby 00473251, zastoupené Mgr. Martinem Laipoldem, advokátem se sídlem v Praze 2, Vinohrady, Rubešova 83/10, proti žalované **Catlin Europe SE**, se sídlem Im Zolhafen 18 Köln, DE-50678, Spolková republika Německo, zastoupené Mgr. Petrem Šabatkou, advokátem se sídlem v Praze 1, Perlová 5, ve věci vedené u Okresního soudu Praha – západ pod sp. zn. 7 EVC 1/2012, o dovolání žalované proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. června 2013, č. j. 29 Co 310/2013-46, takto:

I. Řízení se **p ř e r u š u j e** na dobu do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o odpovědi na předběžnou otázku uvedenou pod bodem II. výroku.

II. Nejvyšší soud **ž á d á** Soudní dvůr Evropské Unie na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie o odpověď na následující předběžnou otázku:

Je třeba čl. 20 odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. 12. 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu vykládat tak, že absence poučení adresáta o možnosti odmítnout přijetí doručované písemnosti dle čl. 8 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech ("doručování písemností") a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 (dále jen „nařízení o doručování písemností“) zakládá právo žalovaného (adresáta) žádat přezkum evropského platebního rozkazu podle čl. 20 odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. 12. 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (dále jen „nařízení o evropském platebním rozkazu“)?

O d ů v o d n ě n í :

I.

Skutkové okolnosti případu a dosavadní řízení před českými soudy

1. Okresní soud Praha – západ (dále jen „soud prvního stupně“) rozhodl usnesením ze dne 8. dubna 2013, č. j. 7 EVC 1/2012-35, tak, že žádost žalované na přezkum evropského

platebního rozkazu vydaného Okresním soudem Praha – západ ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 7 EVC 1/2012, se odmítá (bod I. výroku), a že evropský platební rozkaz vydaný Okresním soudem Praha – západ ze dne 1. srpna 2012, sp. zn. 7 Evc 1/2012, zůstává v platnosti (bod II. výroku).

2. K odvolání žalované Krajský soud v Praze usnesením ze dne 17. června 2013, č. j. 29 Co 310/2013-46, potvrdil usnesení soudu prvního stupně a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

3. Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně o tom, že dne 3. srpna 2012 byl žalované doručen výše uvedený evropský platební rozkaz, který se dne 3. září 2012 stal vykonatelným. Podáním ze dne 21. prosince 2012 požádala žalovaná o přezkum evropského platebního rozkazu s tím, že z důvodu pochybení zaměstnance žalované nebyl evropský platební rozkaz včas předán osobám oprávněným v této věci za žalovanou jednat, a tak nebyl bez jakéhokoliv zavinění žalované doručen včas. Současně evropský platební rozkaz nebyl doručen spolu s vyrozuměním přijímajícího subjektu o možnosti odmítnout nebo vrátit doručovanou písemnost proto, že doručovaná písemnost nebyla v celém rozsahu přeložena do příslušného jazyka, neboť kopie formuláře návrhu na vydání evropského platebního rozkazu přiloženého dle čl. 12 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu k evropskému platebnímu rozkazu, která obsahuje bližší popis nároku, byla předložena pouze v českém jazyce.

4. Dle odvolacího soudu se z obsahu spisu podává, že v této věci byl evropský platební rozkaz řádně doručen, a to způsobem předpokládaným v čl. 14 nařízení o evropském platebním rozkazu.

5. Odvolací soud se plně ztotožnil se závěry soudu prvního stupně o tom, že v dané věci není dán důvod pro přezkum evropského platebního rozkazu ve výjimečných případech ve smyslu ustanovení čl. 20 odst. 1 písm. a) nařízení o evropském platebním rozkazu, neboť za situace, kdy evidentně došlo k pochybení zaměstnankyně žalované, nelze dospět k závěru, že by doručení evropského platebního rozkazu nebylo provedeno dostatečně včas bez jakéhokoliv zavinění ze strany žalované tak, aby si tato neměla možnost připravit obhajobu. Pokud šlo o druhou námitku žalované, tedy že součástí doručovaných písemností nebylo i vyrozumění adresáta o tom, že může odmítnout přijetí doručované písemnosti podle čl. 8 odst. 1 nařízení o doručování písemností, pak soud uvedl, že doručené písemnosti toto upozornění neobsahovaly, ale uvedený nedostatek nemůže způsobit neplatnost či možnost přezkumu evropského platebního rozkazu, neboť takový následek nařízení nepředpokládá. Odvolací soud uvedl, že z charakteru žalované – jde o právnickou osobu sídlící v Rakousku – je zcela jednoznačně zřejmé, že žalovaná, resp. její zaměstnanci odpovědní za přijímání písemností, německý jazyk zjevně ovládají. Odvolací soud uzavřel, že žalované nic nebránilo v tom, aby se s těmito písemnostmi řádně seznámila a aby, pokud s důvody, pro které byl evropský platební rozkaz vydán, nesouhlasí, učinila v zákonné lhůtě adekvátní procesní úkon, tedy aby podala odpor.

6. Usnesení odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním. Žalovaná vytyká odvolacímu soudu, že neshledal důvody pro přezkum evropského platebního rozkazu ve smyslu čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu, ačkoliv kopie formuláře návrhu na vydání evropského platebního rozkazu přiloženého dle čl. 12 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu k evropskému platebnímu rozkazu byla žalované předložena pouze v českém jazyce, a současně nebyla vyrozuměna o možnosti odmítnout přijetí písemnosti dle čl. 8 nařízení o doručování písemností.

7. Žalovaná zpochybňuje závěr odvolacího soudu, že evropský platební rozkaz byl řádně doručen, neboť není možné považovat doručení za řádné, když nebylo dodrženo též ustanovení čl. 8 odst. 1 nařízení o doručování písemností. Toto procesní pochybení představuje výjimečnou okolnost, která by zakládala právo na přezkum evropského platebního rozkazu dle čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu.

8. Žalovaná uvádí, že absence překladu kopie formuláře návrhu na vydání evropského platebního rozkazu vedla k porušení pravidla, podle kterého má být žalovaný informován o nároku a jeho odůvodnění, aby si na základě těchto informací zvolil, zda podá odpor nebo nebude nárok popírat, a odkazuje na bod 13 preambule nařízení o evropském platebním rozkazu. Dle názoru žalované jde o natolik závažné porušení procesních práv žalované, které zakládá právo žalované požádat o přezkum evropského platebního rozkazu z důvodu jiných výjimečných okolností dle čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu.

9. Žalobkyně se k podanému dovolání vyjádřila v tom smyslu, že nesouhlasí s tím, že žalovaná založila svoji žádost o přezkum předmětného platebního rozkazu na skutečnosti, že kopie návrhu na vydání evropského platebního rozkazu byla předložena pouze v českém jazyce, kdy toto tvrzení žalované považuje za účelové.

II.

Použitelné vnitrostátní právo

10. Pro projednávanou věc není vnitrostátní úprava, která by řešila předkládanou právní otázku. Soudy České republiky projednávanou právní otázku doposud neposuzovaly.

III.

Použitelné právo Evropské unie

Nařízení o evropském platebním rozkazu

11. Dle čl. 12 odst. 2 se evropský platební rozkaz vydává spolu s kopií formuláře návrhu. Neobsahuje údaje, které žalobce poskytl v dodatcích 1 a 2 formuláře A.

12. Čl. 20 odst. 2 uvádí, že po uplynutí lhůty stanovené v čl. 16 odst. 2 má žalovaný rovněž právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu, pokud byl platební rozkaz s ohledem na požadavky stanovené tímto nařízením zjevně vydán chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností.

13. Čl. 27 uvádí, že tímto nařízením není dotčeno použití nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, které bylo nahrazeno výše uvedeným nařízením o doručování písemností.

Nařízení o doručování písemností

14. Dle čl. 8 odst. 1 přijímající subjekt vyrozumí adresáta pomocí jednotného formuláře uvedeného v příloze II o tom, že může odmítnout přijetí doručované písemnosti v okamžiku jejího doručení nebo že může vrátit písemnost přijímajícímu subjektu do jednoho týdne od doručení, pokud není vyhotovena v jednom z následujících jazyků nebo k ní není připojen překlad do některého z těchto jazyků: a) jazyk, kterému adresát rozumí, nebo b) úřední jazyk přijímajícího členského státu nebo v případě, že v daném členském státě je několik úředních jazyků, úřední jazyk nebo jeden z úředních jazyků místa doručení.

IV.

Odůvodnění předložené otázky

15. V projednávané věci jde o spor o oprávněnost přezkumu evropského platebního rozkazu dle čl. 20 nařízení o evropském platebním rozkazu. Základem námitek žalované je skutečnost, že kopie návrhu na vydání evropského platebního rozkazu (formulář A), kterou je třeba dle čl. 12 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu připojit k evropskému platebnímu rozkazu, a která jí byla doručena, nebyla vyhotovena v jazyce, kterému žalovaná jako adresát rozumí, ani v jazyce přijímajícího členského státu, a současně žalovaná nebyla vyrozuměna o právu odmítnout či vrátit doručovanou písemnost dle čl. 8 nařízení o doručování písemností. Předně se proto Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda nařízení o evropském platebním rozkazu vyžaduje, aby byla kopie formuláře návrhu na vydání evropského platebního rozkazu doručována v některém z těchto jazyků předvídaných v čl. 8 nařízení o doručování písemností.

16. Samo nařízení o evropském platebním rozkazu neobsahuje žádné ustanovení, které by normovalo jazyk, v jakém má být návrh na jeho vydání doručen žalované. Z pokynů pro vyplnění formuláře návrhu pouze vyplývá, že tento formulář musí být vyplněn v jazyce nebo v jednom z jazyků přijímaných soudem, kterému je návrh zaslán. Je proto nepochybné, že v případě, kdy je doručován evropský platební rozkaz spolu s návrhem na jeho vydání, použijí se ta ustanovení nařízení o doručování písemností, která upravují jazykové otázky doručované písemnosti, zejména shora uvedený čl. 8 nařízení o doručování písemností.

17. Výklad tohoto ustanovení poskytl Soudní dvůr mimo jiné v rozsudku ze dne 8. května 2008, ve věci, Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR proti Industrie- und Handelskammer Berlin, sp. zn. C-14/07, ve kterém uvedl, že „čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1348/2000 musí být vykládán v tom smyslu, že adresát návrhu na zahájení řízení určeného k doručení nemá právo odmítnout přijetí této písemnosti, pokud mu tato písemnost umožňuje uplatnit svá práva v rámci soudního řízení v odesílajícím členském státě, jsou-li k této písemnosti v přílohách připojeny listinné důkazy, které nejsou vyhotoveny v jazyce přijímajícího členského státu nebo v jazyce odesílajícího členského státu, který adresát zná, ale které mají pouze důkazní funkci a nejsou nepostradatelné k tomu, aby bylo možno porozumět předmětu a důvodu návrhu. Je věcí vnitrostátního soudu, aby ověřil, zda obsah návrhu na zahájení řízení je dostatečný k tomu, aby umožnil žalované uplatnit svá práva, nebo zda musí odesílatel napravit nedostatek překladu nepostradatelné přílohy (bod 78 rozhodnutí).“

18. Soudní dvůr se v tomto rozhodnutí zabýval též otázkou, co je návrhem na zahájení řízení v případě rozkazního řízení, kdy uvedl: „Soudní dvůr, když rozhodoval o výkladu čl. 27 bodu 2 Bruselské úmluvy týkajícího se uznávání rozhodnutí, vymezil pojem „návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost“ ve smyslu tohoto ustanovení tak, že označuje písemnost nebo písemnosti, jejichž řádné a včasné doručení žalovanému mu umožňuje uplatnit svá práva předtím, než je v odesílajícím státě vydán vykonatelný rozsudek (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 13. července 1995, Hengst Import, C-474/93, Recueil, s. I-2113, bod 19); (bod 61 rozhodnutí). Soudní dvůr tak rozhodl, že ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Hengst Import, spočíval návrh na zahájení řízení v platebním rozkazu („decreto ingiuntivo“) vydaném italským soudem v souladu s článkem 641 italského občanského soudního řádu ve spojení s žalobou. Současným doručením uvedených dvou dokumentů totiž počíná plynout lhůta, během níž může žalovaný podat odpor. Na druhou stranu žalobce nemůže před uplynutím této lhůty získat vykonatelné rozhodnutí (výše uvedený rozsudek Hengst Import, bod 20); (bod 62 rozhodnutí). Soudní dvůr uvedl, že „decreto ingiuntivo“ je pouhý formulář, který, aby byl srozumitelný, je třeba číst spolu s žalobou. Stejně tak pouze doručení žaloby neumožňuje žalovanému určit, zda se musí připravit na jednání před soudem, jelikož bez „decreto ingiuntivo“ neví, zda soud žalobě vyhověl, nebo ji zamítl. Nutnost dvojího doručení „decreto ingiuntivo“ a žaloby byla ostatně potvrzena článkem 643 italského občanského soudního řádu, z něhož vyplývá, že představuje okamžik zahájení řízení (výše uvedený rozsudek Hengst Import, bod 21); (bod 63 rozhodnutí). Z tohoto autonomního pojmu „návrh na zahájení řízení“, jak byl vyložen Soudním dvorem, vyplývá, že taková písemnost musí obsahovat dokument nebo dokumenty, pokud jsou svou podstatou navzájem spojeny, které žalovanému umožní porozumět předmětu a důvodům návrhu žalobce, jakož i tomu, že existuje soudní řízení, během něhož může uplatnit svá práva buď tím, že se bude hájit v probíhajícím řízení, nebo, jak tomu bylo ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Hengst Import, tím, že podá opravný prostředek proti rozhodnutí vydanému na základě jednostranného návrhu; (bod 64 rozhodnutí).“

19. Uvedené však nic nemění na skutečnosti, že ze článku 8 nařízení o doručování písemností vyplývá povinnost přijímajícího subjektu vyrozumět adresáta pomocí jednotného formuláře uvedeného v příloze II tohoto nařízení o tom, že může odmítnout přijetí doručované písemnosti v okamžiku jejího doručení nebo že může vrátit písemnost přijímajícímu subjektu do jednoho týdne od doručení, pokud není vyhotovena v jednom z jazyků dále blíže specifikovaných, nebo k ní není připojen překlad do některého z těchto jazyků. Ze znění tohoto článku vyplývá, že poučení dle jednotného formuláře je součástí doručované písemnosti bez ohledu na to, zda adresátovi náleží právo doručovanou písemnost vrátit či nikoliv. Přijímající subjekt tak například nepřezkoumává, zda adresát jazyku doručované písemnosti rozumí, či (stejně jako v projednávané věci) je schopen z formulářového podání zjistit jeho obsah. Případná znalost či neznalost jazyka (popřípadě připojení či nepřipojení překladu) má totiž za následek existenci práva adresáta odmítnout či vrátit písemnost, nikoliv vyloučení povinnosti přijímajícího subjektu vyrozumět adresáta o tomto právu dle jednotného formuláře uvedeného v příloze II nařízení o doručování písemností.

20. „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 musí být vykládáno v tom smyslu, že přijímající subjekt musí za všech okolností, aniž by měl v tomto ohledu prostor pro uvážení, informovat adresáta písemnosti o jeho právu na odmítnutí přijetí písemnosti, a za tímto účelem systematicky používat jednotný formulář uvedený v příloze II tohoto nařízení a okolnost, že tento subjekt, doručuje-li

písemnost adresátovi, nepřiložil jednotný formulář uvedený v příloze II nařízení č. 1393/2007, představuje nikoli důvod neplatnosti řízení, ale opomenutí, které je třeba zhojit v souladu s ustanoveními uvedenými v tomto nařízení.“ (Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 16. září 2015, ve věci Alpha Bank Cyprus Ltd v. Dau Si Senh a další.)

21. V projednávané věci tak došlo dle názoru Nejvyššího soudu k procesnímu pochybení soudu, pokud nebyl adresát vyrozuměn dle čl. 8 nařízení o doručování písemností o možnosti odmítnout či vrátit doručovanou písemnost jednotným formulářem uvedeným v příloze II. nařízení.

22. Dále je však dle Nejvyššího soudu nutno posoudit druhou otázku, zda lze toto pochybení soudu považovat za výjimečnou okolnost, jež zakládá právo na přezkum evropského platebního rozkazu ve výjimečných případech ve smyslu ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu.

23. Nejvyšší soud má za to, že výjimečnou okolností, na niž odkazuje čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu, může být i procesní pochybení soudu při vydávání evropského platebního rozkazu. Přesto, za výjimečnou okolnost nelze bez dalšího považovat každé procesní pochybení soudu, nýbrž jen takové, o kterém lze důvodně předpokládat, že mohlo mít za následek to, že žalovaný v příčinné souvislosti s tímto pochybením nepopřel nárok uvedený v evropském platebním rozkazu, ačkoliv by tak jinak učinil. Musí jít o takový nedostatek řízení, který účastníka omezil v jeho právech natolik, že následkem tohoto pochybení nemohl účinně před soudem uplatnit svá práva. Situace, na které pamatuje ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu, je třeba chápat jako případy skutečně výjimečné; například zjevně chybné vydání evropského platebního rozkazu s ohledem na požadavky nařízení. Současně, ze znění bodu 25 preambule nařízení o evropském platebním rozkazu vyplývá, že přezkum prováděný ve výjimečných případech by neměl znamenat, že je žalovanému poskytnuta další příležitost podat odpor.

24. Nejvyšší soud má za to, že nelze přehlédnout specifika rozkazního řízení vedeného podle nařízení o evropském platebním rozkazu. Deklarovaným cílem nařízení o evropském platebním rozkazu je zjednodušení a urychlení řízení o sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků (bod 9 preambule). To se projevuje i ve zvláštní formě tohoto řízení, které je vedeno prostřednictvím formulářů. Přístup k soudu je usnadněn díky použitím standardizovaných formulářů, které jsou uvedeny v příloze nařízení a jsou veřejně dostupné ve všech oficiálních jazycích Unie (např. na portálu e-Justice či stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských). Tyto formuláře jsou založeny převážně na číselných kódech, které odpovídají konkrétní informaci, s tím, že množství otevřených otázek je zásadně omezeno zejména na popis důkazních prostředků (část 10 formuláře A) a doplňujících prohlášení a dalších informací (část 11 formuláře A). V zásadě tak platí, že žalovaný je schopen na základě porovnání číselných kódů návrhu na vydání evropského platebního rozkazu – které jsou v jednotlivých jazykových variantách stejné – porozumět předmětu a důvodům návrhu žalobce, a především z evropského platebního rozkazu skutečnosti, že existuje soudní řízení, během něhož může uplatnit svá práva buď tím, že se bude hájit v probíhajícím řízení, nebo tím, že podá opravný prostředek proti rozhodnutí vydaném na základě jednotného návrhu.

25. S ohledem na cíle nařízení o evropském platebním rozkazu – tedy zjednodušení a urychlení soudních řízení a snížení nákladů na ně (srov. čl. 1 odst. 1 písm. a/ nařízení) – nemohou být čistě formální pochybení bez dalšího důvodem pro přezkum evropského platebního rozkazu, pokud tato pochybení nenarušují právo obhajoby žalovaného. Procesní pochybení, o němž lze důvodně předpokládat, že nebylo příčinou toho, že žalovaný nárok

uplatněný v evropském platebním rozkazu nepopřel, resp. že v jeho důsledku nebylo zasaženo do práva žalovaného na obhajobu, nezakládá výjimečnou okolnost pro přezkum dle čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu.

26. V takovém případě má Nejvyšší soud za to, že i absence poučení o možnosti odmítnout doručovanou písemnost dle čl. 8 nařízení o doručování písemností nepředstavuje bez dalšího takovou skutečnost, která by byla výjimečnou okolností dle čl. 20 odst. 2 nařízení o evropském platebním rozkazu.

27. Jelikož je výklad čl. 8 nařízení o doručování písemností a čl. 20 nařízení o evropském platebním rozkazu nezbytný pro rozhodnutí v projednávané věci a Nejvyšší soud je soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva ve smyslu článku 267 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) a současně není naplněna žádná z výjimek, za kterých se nemusí obrátit na Soudní dvůr s předběžnou otázkou týkající se výkladu čl. 20 nařízení o evropském platebním rozkazu (v souvislostech výše popsaných nelze čl. 20 nařízení považovat za *acte clair* či *acte éclairé* – viz rozsudek Soudního dvora ve věci CILFIT, C-283/81), je Nejvyšší soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie postupem podle článku 267 SFEU.

V.

Přerušeni řízení

28. S ohledem na položení předběžné otázky Nejvyšší soud podle § 109 odst. 1 písm. d) o. s. ř. přerušil řízení o dovolání až do rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o odpovědi na předběžnou otázku uvedenou pod bodem II. výroku.

29. Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 30. listopadu 2016

JUDr. Pavel H o r á k, Ph.D
předseda senátu